

Özkan, İ. E. (2024). Cezayir’de (Algiers) Türk’ün ve Türkçenin izleri. *Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 147-154.

CEZAYİR’DE (ALGIERS) TÜRK’ÜN VE TÜRKÇENİN İZLERİ

İbrahim Ethem ÖZKAN*

Öz: Bu çalışma Cezayir (Algeria) ülkesinin başkenti Cezayir (Algiers) şehrinde günümüzde kullanılan yer adlarının Türkçeye bağlantısı hakkındadır. Çalışma, söz konusu şehirdeki görevim sırasında yapılan saha araştırmalarına dayanmaktadır. Bu doğrultuda başkentteki yer adlarının tarihî ve güncel biçimleri araştırılıp tespit edilmeye çaba gösterilmiş, önceki çalışmalarda yer adlarıyla ilgili yapılan anlamlandırma ve köken araştırmaları etrafındaki birtakım hataların düzeltilmesi amaçlanmıştır. Başkentte tespit edilen kişi, meslek ve coğrafya adlarına dayalı adlandırmalar tespit edilmiş ve tarihî kaynaklar ışığında elde edilen verilerle karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak burada belirtilen yer adları Türk’ün ve Türkçenin izlerinin Cezayir’in başkentinde hâlâ görülebildiğini gözler önüne serer. Bu yer adlarının kullanımı ve özellikle yer adı biçimini alan kişilerin tarihsel konumunun devam ettirilmesiyle ilgilidir. Böyle bir tercihin Cezayir ülkesinin güncel kimlik politikalarıyla bağlantılı olduğu ileri sürülebilir. Aradan yüzlerce yıl geçmesine rağmen Türk kültürünün hâlâ kabul edildiğini gösteren bu izler Cezayirli kimliğinin ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Yer adlarının “siyasi” idareler tarafından verilmiş olması ve bunların mevcut idareler aracılığıyla devam ettirilmesi de belirli bir kimlik inşa sürecinin devamlılığına işaret eder.

Anahtar Kelimeler: Cezayir, Yer Adları, Başkent Cezayir.

SIGNS OF TURKISH AND TURKISH IN THE ALGIERS

Abstract: This study is about the connection of the toponyms used today in the city of Algiers (Algiers), the capital of Algeria, with Turkish. The study is based on field research conducted during my assignment in the city. In this direction, an effort was made to investigate and identify the historical and current forms of toponyms in the capital, and it was aimed to correct some of the mistakes made in previous studies on the meaning and origin of toponyms. The names of people, professions and geographical places in the capital have been identified and evaluated by comparing them with the data obtained from historical sources.

In conclusion, the toponyms mentioned here reveal that the traces of the Turk and Turkish can still be seen in the capital of Algeria. This is related to the use of toponyms and especially to the perpetuation of the historical position of the people who take the form of toponyms. It can be argued that such a preference is linked to the current identity politics of the Algerian country. These traces have become an integral part of Algerian identity, showing that Turkish culture is still accepted despite the passage of hundreds of years. The fact that toponyms were given by "political" administrations and that they are maintained through the current administrations also points to the continuity of a certain identity construction process.

Keywords: Algeria, Toponymy, Capital City Algiers.

* Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, E-posta: eozkan@nevsehir.edu.tr

 ORCID ID: 0000-0002-3840-8242

Cezayir şehri 300 yılı aşkın bir süre Türk hâkimiyetinde kalmış olması nedeniyle Türklüğe ve Türkçeye ait birçok iz barındırmaktadır. Bugün Türkiye ile Cezayir arasında resmî yollarla kurulan ilişkilerin, bu izlerin hâlâ canlı kalmasında etkili olduğu söylenebilir. 2006 yılında Cezayir ülkesi ile Türkiye arasında yapılan ikili anlaşmalar doğrultusunda özellikle Türkçe eğitim ve öğretimi iki ülke arasındaki etkileşimin devamında önemli bir rol oynamıştır. Bu çalışmanın genel çerçevesinin oluşturulduğu 2020 yılında ülkenin başkentindeki Ebu'l-Kasım Sa'dallah adına Cezayir 2 üniversitesi ile Konstantin şehrindeki Emir Abdulkadir Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinde Yunus Emre Enstitüsü aracılığıyla Türkçe eğitimi verilmiştir. Bu bölümlerdeki eğitim öğretim programının devamlılığı önemli ölçüde Türkiye kurumları tarafından görevlendirilen akademisyenler tarafından sağlanmaktadır. Cezayir'deki Türk ve Türkçe izleri bölgede görev yapan araştırmacıların dikkatini çekecek seviyededir.

Coğrafyanın vatan olması konusunda en önemli öğelerden birinin de yer adları olduğu dile getirilebilir. Bu çalışmanın amacı bulunulan coğrafyadaki ilgi çeken ve Türkçenin izlerini gösteren yer adlarının tespiti ve bunların Türkçe ile bağlarının ortaya konulmasıdır. Ayrıca daha önce yapılan çalışmalarda hatalı olduğu düşünülen anlamlandırma denemelerinin de düzeltilmesi amaçlanmaktadır.

Baba Oruç ve Hızır (Barbaros Hayreddin) kardeşlere karşı aradan çok yıllar geçmesine rağmen duyulan sevgi ve hatırlarına karşı gösterilen saygı özellikle dikkat çekmektedir. Öyle ki deniz kıyısına yakın bir yere kurulan bir alışveriş merkezinin (ARDİS) önünde devasa bir Baba Oruç heykeli bulunmaktadır. Türkçeye odaklanmış bir dikkatle başkentte dolaşıldığında hemen her yerde Türk hâkimiyetinin izleriyle karşılaşmaktadır.

Cezayir'in İspanyol işgalinden kurtulması için Cezayir halkının Türk denizcilerini yardıma çağırmaları ve onların da bu çağrıya icabet ederek yardıma geldikleri söylenebilir. İspanya'daki Endülüs devleti hâkimiyetinin bitmesi neticesinde burada yaşayan halka baskı uygulanıp göç ettirilmişlerdir. Bu coğrafyada yaşayan Müslümanlar bu göç baskısı sonucunda çoğunlukla Cezayir bölgesine gelmiştir. Yaşanan nüfus hareketliliği sonucunda bölge İspanya tarafından işgal edilmeye başlanmış ve önemli şehirleri tek tek İspanyollar eline geçmiştir. Bunlar sırasıyla Mersâ el-Kebir (1505), Tenes (1507), Vahran (1509), Bicâye (1510), Trablus (1510), Cezayir (1511) ve Müstagânem (1511) şehirleridir. Yaşanan bu işgal tehlikesine karşılık yerleşik Cezayir halkı bölgede oldukça etkili oldukları Barbaros kardeşlerden yardım talebinde bulunmuşlardır. Büyük kardeş Oruç Reis'in başkanlığında önce Bicâye (1512) ardından Cicel (1514) ve nihayet Cezayir (1516) İspanyollardan kurtarılarak özgürlüğüne kavuşturulmuştur (Tütüncü, 2013, s. 16). Dolayısıyla Cezayir'in bu tarihî durumunun ve onları kurtaran isimlerin yer adları aracılığıyla yaşatıldığı ve geçmişle bugün arasında böylece bir bağ kurulduğu söylenebilir.

Cezayir-i Garp olarak adlandırılan bölge yönetimi dört idari bölgeye ayrılmıştır. Bu bölgeler "Kaid" olarak adlandırılan dört Türk tarafından yönetilmekteydi. Bunlar sırasıyla 1) Cezayir (Merkez, Algiers, başkent), 2) Garp (merkezi Maskara/Mascara 1792'den sonra Oran), 3) Şark (merkezi Konstantin), 4) Titari (merkezi Medea) yönetim bölgeleridir (Toprak, 2012, s. 228). Dayılar tarafından yönetilen idarenin merkez şehri Cezayir idari taksimatta birinci bölge olarak kabul edilmekteydi ve adı Darü's-sultan'dı (Kahraman, 1993, s. 487).

Başkent Cezayir'de (Algiers) Türk hâkimiyetinin göstergesi olarak ilk başta dikkat çeken birtakım isimler vardır. Brahim Dey (İbrahim Dayı), Bir Mourad Rais (Murat Reis), Dely Brahim (Deli İbrahim), Baba Oruç (Baba Oruç), Oruç Rais (Oruç Reis), Baba Hassan (Baba Hasan), Hassan Dey (Hasan Dayı), Hüseyin Dey (Hüseyin Dayı), Mustafa Dey (Mustafa Dayı), Baş Cerrah, Baş Terzi, Staoueli (Usta Veli) gibi öne çıkan semt ve cadde adlarını söyleyebiliriz. Bu yer adlarına bakıldığında genellikle kişi adlarıyla kurulmuş yapılar olduğu görülmektedir. Değer verilen ve sevilen kişilerin adlarını yaşatmak düşüncesiyle bu adların yer adı olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Buradan yola çıkarak bölgedeki Türk ve

Türkçeye ait izlerin, bölgede yaşayan halk ile oraya gönderilen yöneticiler arasındaki etkileşimden kaynaklandığı söylenebilir. Türkleştirmenin Osmanlı tarafından bir politika olarak güdülmeye çalışıldığı düşünülürse bu izler, yöneticilerin kişisel etkilerinin bir sonucu olarak ele alınmalıdır.

Yer adı çalışmalarında coğrafyanın yalnızca geçmişine ait bilgiler edinilmekle kalmadığı iddia edilmektedir. Aynı zamanda dil, yerleşme tarihi ve coğrafyanın etnik yapısına dair bilgilere de ulaşılabileceği belirtilmektedir (Aksan, 2009, s. 101). Adbilimin özel adlarla ilgili türüne “adbilimleri” denilmektedir. Bunun sebebi bu bilim alanı içinde altalanların bulunması ve bu alt çalışma kollarının farklı araştırma ve inceleme dalları durumuna gelmesidir (Aksan, 2009, s. 99). Bu alt çalışma kollarını şu şekilde sayabiliriz.

- 1) Yer adları bilimi ya da yeradibilim (toponymie, toponymy, toponomastique)
- 2) Coğrafya adları bilimi : Akarsu adları bilimi (hydronymie, hydronymy), dağ adları bilimi (oronymie, oronymy) gibi altalanları vardır.
- 3) Kişi adları bilimi (anthroponymie, anthroponymy) (Aksan, 2009, s. 100).

Yerleşim alanlarına adların verilmişindeki etkenler araştırıldığında bütün dünyada çeşitli ortak yönelimlerin olduğu söylenilmektedir. Hemen hemen birçok ülkede yer adı verilmişinde, yerleşim yerinin durumu, konumuyla, alanda yaşamış, egemenlik sürmüş ünlü bir kişiyle, alanda yaygın meslek adlarıyla, coğrafyadaki göl, akarsu, dağ ya da bir anıtla ilgi kurulduğu ifade edilmektedir (Aksan, 2009, s. 107). Doğan Aksan ad verme eğilimlerini tespit ederken iki ana kola ayırmaktadır.

- 1) Yerlerin yerine ve çevresine ilişkin özelliklerin belirtilmesi:
 - a) Yerin yapısına, konumuna ilişkin adlar verme
 - b) Yerin ve çevresinin renk özelliklerini belirten adlar verme
 - c) Yerin bir başka yere göre durumunu, konumunu belirleyen adlar verme
 - d) Yerin ve çevresinin bitki örtüsünü, ürettiği ürünleri belirleyen adlar verme
 - e) Yerin ve çevresinin hayvanlarını belirleyen adlar verme
 - f) Çevredeki yapılara ilişkin adlar verme
 - g) Çevredeki akarsuları belirleyen adlar verme
- 2) Yerleşim yerlerine kişiyle, bireyle ilgili ad verme eğilimi:
 - a) Yerleşim yerine o yerle ilgisi bulunan bir kimsenin adını ya da sanını verme
 - b) Dinle ilgili ad verme
 - c) Mesleklerle ilgili adlar verme (Aksan, 2009, s. 107-108).

Yukarıda saydığımız yer adlarının birçoğunun yörede öne çıkan yönetici ve halk tarafından sevilen kişi adları ve bunların sanları, bunların yanı sıra baş sıfatıyla tamlama şeklinde meslek adlarıyla kurulan yapılar olduğu görülmektedir.

Türk hâkimiyetinin bir parçası olduğu söylenebilecek isimlerden biri olan Veli Dede, bugün bile Cezayir'de neredeyse “evliya” makamına yükselmiş ulvi bir kişi biçiminde değerlendirilmektedir. Veli Dede'nin adı başkentte Staoueli (Usta Veli) yer adında yaşatılmaktadır. Veli Dede'nin hatırası Cezayirli yerli ve Türk halkın hafızasına nakşedilmiş ve onun türbesi sefere çıkan denizciler ve korsanlar için ziyaret yeri olmuştur. Denizlerin hâkimi olarak gördükleri Veli Dede'yi asla unutmayan Cezayir halkı bugün dahi her Cuma günü Veli Dede'nin türbesini ziyaret ederek dertlerine derman aramaktadırlar (Tütüncü, 2016, s.15).

Bunların yanı sıra İstanbullu, İzmirli ve Mustafa Paşa gibi hastane adları da belirtilmelidir. Bu adlar da Cezayir'in hem Türk hâkimiyetinin tarihten bugüne izdüşümleridir hem de bugün için bölgeyle Türkiye arasındaki bağın sembolleri biçiminde düşünülebilir.

Başkentte liman bölgesi ve onun hemen yakınında bulunan Casbah (Kasaba) adını da burada anmalıyız. Çünkü bu bölgede oldukça yoğun Türk eserleri bulunmaktadır. Hatta bu yerleşim alanının Türklere ait olduğu da söylenebilir. Hâkimiyetleri süresince Türkler Anadolu'dan, yaşamlarını şekillendiren kendilerine has kültürel kurumları Cezayir'e

taşımışlardır. Manisa, Balıkesir veya İzmir’de nasıl vakit geçirip eğleniyorlarsa bu topraklarda da aynısını yapıyorlardı. Özellikle başşehir Cezayir’de Osmanlı Türkleri’nin yoğun olarak yerleştikleri Kasaba (Casbah) adlı bölgede bulunan evler, hamamlar, hanlar tıpkı Anadolu’daki gibiydi. Bugün bile Kasaba (Casbah) bölgesi gezildiğinde Anadolu Türk Kültürü’nün izlerinin rahatlıkla görülebildiği evlerin süslediği sokaklarda insanın kendisini İzmir’in Tire ilçesinde gibi hissetmesi son derece doğaldır. Coğrafi olarak birbirine oldukça uzak olan İzmir ve başşehir Cezayir’i birbirine bu denli yakınlaştıran sebep Türk Kültürü’dür (Gedik, 2014, s. 10).

Bu bölgede yapıldığı yerden adını alan Keçova (Keçiova) Camisi bulunmaktadır. Bu caminin hemen yanında Dayı Sarayı ve müstemilatı vardır. Keçiova Camisi TİKA tarafından aslına uygun şekilde restore edilmiştir. Bu ad, Anadolu’da da yapılan yaygın halk etimolojisi şekliyle anlandırılmıştır. Ne var ki ada yönelik yorumların hata içerdiği vurgulanmalıdır.

Gedik, bu doğrultuda söz konusu cami hakkında şunları söyler: “Keçova Câmii (Keçievi Câmii): Şehir merkezinde Kasaba bölgesinde bulunan ve XVII. yüzyılda inşâ edilen bu câminin çevresi daha önceleri keçi alınıp satılan bir pazaryeri olduğundan son derece gösterişli minarelere sahip bu camiye Keçi evi ismi verilse de bu isim zamanla telaffuz edilirken keçova şekline dönüşmüş ve günümüzde bu isimle anılır olmuştur” (Gedik, 2014, s. 14).

Bu etimolojinin doğruluğuna ihtiyatla yaklaşılması gerektiği söylenebilir. Çünkü aynı şekilde “keçi” sözüyle Anadolu’da da kurulan birçok yer adı olduğu bilinmektedir. Bu adların bazılarının ‘eti, sütü, kılı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (Capra hircus)’ anlamına gelen keçi kelimesiyle bağlantılı olduğu dile getirilebilir. Ama burada ki kullanımın Hasan Eren’in “Keçiborlu” ve “Keçiören” yer adlarındaki “keçi” sözünü açıkladığı üzere bir evcil hayvan adından çok Türkçe bir sıfat olan “kiçig, küçük” sözünden gelişen “keçi” sözü olduğu iddia edilebilir. Hasan Eren bu doğrultuda şunları söyler: “Keçiborlu çevresinde daha çok keçi beslendiğine göre, Keçiborlu adının Türkçe keçi kelimesinden geldiği inancının sağlam bir gözleme dayandığı ileri sürülebilir. Ancak, benim fikrime göre, Keçiborlu çevresinde keçi yetiştirilmesi, bu adın Türkçe keçi kelimesinden geldiğini ispat edemez” (Eren, 1972, s. 77).

Bu yer adıyla ilgili olarak burada gerçekten bir keçi pazarı varsa bile yer adının “keçi” sözünden geldiğini kanıtlamaz. Çünkü ikinci sözcüğün “ev” yerine “ova” olma ihtimali akla daha yatkındır. Coğrafi olarak bakıldığında da adı geçen yerin, liman bölgesine yakın, yerleşmeye uygun küçük bir ova konumunda olduğu görülmektedir.

“Bu duruma göre, Keçiborlu adının keçi kelimesiyle birleştirilmesi bir halk etimolojisinden başka bir şey değildir. Keçiborlu çevresinde koyun yerine daha çok keçi yetiştirilmesi, eski Türkçe kiçi (kiçig) kelimesinin keçi ye çevrilmesini kolaylaştırmıştır. 1971 yazında Keçiborlu çevresinde keçi sürülerinin çokluğunu gördüm. Buna rağmen, Keçiborlu adının keçiye dayandığı ileri sürülemez. Yalnız Kiçiborlu adının çevredeki keçilerin çokluğu dolayısıyla Keçiborlu biçimine girdiği açıktır” (Eren, 2010, s. 79).

Hasan Eren’in Keçiborlu yer adı ile ilgili yapmış olduğu bu açıklamanın Cezayir şehrindeki “Keçiova” yer adı ile de örtüştüğü görülmektedir. “Keçiova” yer adında bulunan “keçi” sözünün Hasan Eren’in yapmış olduğu açıklamadaki gibi “kiçi” sözünün halk etimolojisi sonucunda “keçi” sözüne dönüştüğü ve bu şekilde kullanıldığı kanaatindeyiz. Bu bilgiler ışığında “Keçiova” yer adının Türkçe bir sıfat olan “Kiçig, küçük” sözü ve coğrafi olarak konum itibarıyla görüldüğü şekliyle “ova” sözünün birleştirilmesiyle oluşmuş sıfat tamlaması şeklinde kurulan bir yer adı olduğu görüşündeyiz. Dolayısıyla Keçova biçimiyle yerleşen yer adı kiçig+ova kelimelerinin bir birleşimi olarak değerlendirilmelidir. Örneğin Isparta’da Uluborlu adlı bir yer adının bulunması da Eren’in Keçiborlu kelimesi üzerine söylediklerini destekler niteliktedir.

Bunların dışında yukarıda bahsedilen kişi adlarına dayalı semt, mahalle ve cadde/sokak adlandırmaları şöyle sıralanabilir:

- 1) Brahim Dey (İbrahim Dayı): Bu adlandırma Cezayir Beylerbeyi olan Abdi Paşanın karısının kardeşi İbrahim Dayıya atfen verilmiştir. Cezayir'de on üç sene Beylerbeyilik ve Dayılık görevlerinde bulunmuş ve Paşa olmuştur (Kılıç, 2017, s. 434).
- 2) Bir Mourad Rais (Murat Reis): On sekizinci yüzyılda gayri Müslimlerin yapmış oldukları saldırılara karşı kahramanca yerel halkla birlikte ülkeyi savunan önemli reislerden birinin adıdır.
- 3) Dely İbrahim (Deli İbrahim Dayı): 22 Mart 1710-14 Ağustos 1710 tarihleri arasında kısa sürede olsa dayılık görevini yerine getiren yeniçeri ocağından kişinin adıdır (İlter, 1937, s. 26).
- 4) Baba Oruj (Baba Oruç), Oruj Rais (Oruç Reis): Her iki yer adı da dönemin ve bu coğrafyanın büyük Türk denizcilerinden Oruç Reis'in adına atfen kullanılmıştır.
- 5) Baba Hassan (Baba Hasan): 1671-1681 yılları arasında Cezayir'de Beylerbeyilik ve Dayılık görevlerini yerine getiren Hacı Mehmed Dayı ileri yaşta olduğu için damadı ve idarecisi Baba Hasan onun görevlerini yerine getirmiştir. Bu yer adının Baba Hasan adına atfen verildiği düşünülmektedir. Bununla birlikte Barboros Hayreddin Reis'in hem öz evladının hem de evlatlığının adlarının da Hasan olduğunu ve Cezayir'de önemli görevler yerine getirdiklerini belirtmeliyiz (İlter, 1937, s. 6-7).
- 6) Hassan Dey (Hasan Dayı): 1698 yılında yeniçeri ocağı çavuşlarından Hasan Çavuş önce Dayı sonra da Paşa olarak 1700 yılına kadar bölgeyi idare etmiştir. Onun adına atfen bu yer adının kullanıldığı düşünülmektedir (İlter, 1937, s. 22-23).
- 7) Hüseyin Dey (Hüseyin Dayı): 1683 yılında Dayılığı ve Beylerbeyiliği eline geçiren coğrafyanın en ünlü dayılarından birinin adıdır. Hacı Hüseyin Dayı adıyla da bilinen ve daha sonra İtalyanların taktığı ad ile meşhur olan, sonunda Kaptan-ı Deryalığa kadar yükselen Mezomorto Hüseyin Paşa'nın adına atfen verildiği düşünülmektedir (İlter, 1937, s. 7). Başkentte büyük bir semtin adıdır. Aynı adla Cezayir birinci liginde semti temsil eden bir futbol takımı da vardır.
- 8) Mustafa Dey (Mustafa Dayı): 1700-1705 yılları arasında Cezayir'de Dayılık ve Beylerbeyilik görevlerini beş sene süreyle yerine getiren (önce sipahiler ağası) Çatal Sakal adıyla tanınan Hacı Mustafa Dayı'nın adına atfen yer adı olarak verildiği düşünülmektedir (İlter, 1937, s. 23).

Bunların yanı sıra dönemde öne çıkan meslekler olan cerrahlık ve terzilik meslek adlarının önüne baş sıfatı getirilerek oluşturulan adlar olduğu da belirtilmelidir. Bu doğrultuda başkentte Başcerrah, Başterzi gibi yer adları da Türkçe biçimiyle bugün hâlen kullanılmaktadır.

Sonuç

Sonuç olarak burada belirtilen yer adları Türk'ün ve Türkçenin izlerinin Cezayir'in başkentinde hâlâ görülebildiğini gözler önüne serer. Bu yer adlarının kullanımı ve özellikle yer adı biçimini alan kişilerin tarihsel konumunun devam ettirilmesiyle ilgilidir. Böyle bir tercihin Cezayir ülkesinin güncel kimlik politikalarıyla bağlantılı olduğu ileri sürülebilir. Aradan yüzlerce yıl geçmesine rağmen Türk kültürünün hâlâ kabul edildiğini gösteren bu izler Cezayirli kimliğinin ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Yer adlarının “siyasi” idareler tarafından verilmiş olması ve bunların mevcut idareler aracılığıyla devam ettirilmesi de belirli bir kimlik inşa sürecinin devamlılığına işaret eder.

Kaynakça

- Aksan, P. D. (2009). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Türk Dil Kurumu.
- Eren, H. (2010). *Yer adlarımızın dili*. Türk Dil Kurumu.
- Gedik, A. (2014). Türk Kültürü'nün Cezayir'de etkileri (Cezayir Şehri Örneği). *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* (39), 9-23.

- İlter, A. S. (1937). *Şimalî Afrikada Türkler* (Cilt 1-2). Vakit Gazete-Matbaa-Kütüphane.
- Kahraman, K. (1993). Cezayir. *Türkiye Diyanet vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 7, s. 486-489). Türkiye Diyanet Vakfı.
- Kılıç, O. (2017). Beylerbeyilerden dayılara Cezayir-i Garp Vilayeti/Eyaleti'nin yönetimi ve yöneticileri (16-18. Yüzyıllar). *Cappadocia Journal of History and Social Science*, 418-439.
- Toprak, S. V. (2012). Osmanlı yönetiminde Kuzey Afrika: Garp Ocakları. *Türkiyat Mecmuası*, 223-237.
- Tütüncü, M. (2013). *Cezayir'de Osmanlı izleri (1516-1830)*. Çamlıca Basım Yayın.
- Tütüncü, M. (2016). Cezayir bekçisi Veli Dede. *Düşünce ve Tarih*, 10-16.

Extended Summary

In the 2019-2020 academic year, I was assigned to the Department of Arabic Language and Literature and the Department of Turkish and Russian Language of the Faculty of Oriental Languages and Literatures at the University of Algiers 2 (in the name of Abu'l-Qasim Sa'dallah) in Algiers (Algiers), the capital of Algeria. This assignment was carried out by Yunus Emre Enstitüsü according to the agreement between both states. I spent my extracurricular time, as much as I could, walking and exploring the capital outside of Beni Messous, where we lived and attended classes. During these walks, I tried to learn the capital and, with the sensitivity of a linguist, I tried to learn the names written on the signs and the names of the neighborhoods. My interest in this subject increased considerably in the face of the names I saw.

In order to liberate Algeria from the Spanish occupation, the Algerian people called the Turkish sailors for help and they responded to this call and came to their aid. As a result of the end of the rule of the Andalusian state in Spain, the people living here were pressured and forced to migrate. Muslims living in this geography mostly came to Algeria as a result of this migration pressure. As a result of the population mobility, the region started to be occupied by Spain and its important cities were captured by the Spaniards one by one. These cities were Marsa al-Kebir (1505), Tenes (1507), Vahran 81509), Bijâye (1510), Tripoli (1510), Algiers (1511) and Müstagânem (1511). In response to this threat of invasion, the inhabitants of Algeria requested help from the Barbarossa brothers, who were very influential in the region. Under the leadership of the elder brother Oruç Reis, first Bicâye (1512), then Cicel (1514) and finally Algiers (1516) were liberated from the Spaniards. (Tütüncü M. , 2013, p. 16) Therefore, it can be said that this historical situation of Algeria and the names that saved them are kept alive through toponyms and thus a connection between the past and the present is established.

During our visits to the capital Algiers, there are a number of names that stand out at first as indicators of Turkish dominance. Brahim Dey (Uncle Ibrahim), Bir Mourad Rais (Murat Reis), Dely Brahim (Deli Ibrahim), Baba Oruç (Baba Oruç), Oruç Rais (Oruç Reis), Baba Hassan (Baba Hasan), Hassan Dey (Uncle Hasan), Hüseyin Dey (Uncle Hüseyin), Mustafa Dey (Uncle Mustafa), Chief Surgeon, Chief Tailor, Staoueli (Usta Veli). When we look at these toponyms, it is seen that they are generally established with the names of people. It is thought that these names are used as toponyms with the idea of keeping the names of valued and beloved people alive

It is claimed that toponymy studies not only provide information about the past of the geography. It is also stated that valuable information on language, settlement history and the ethnic structure of the geography can also be obtained. (Aksan, 2009, Vol. III, p. 101) The type of onomastics related to proper names is called "onomasiologie". The reason for this is that there are subfields within this field of science and these subfields have become different branches of research and investigation. (Aksan, 2009, Vol. III, p. 99) These subfields can be listed as follows

- 1) Toponomastique or toponymy (toponymie, toponymy, toponomastique)
- 2) The science of geographic names: The science of river names (hydronymie, hydronymy), the science of mountain names (oronymie, oronymy).
- 3) Science of personal names (anthroponymie, anthroponymy) (Aksan, 2009, Vol. III, p. 100)

When the factors in the naming of settlements are investigated, it is said that there are various common tendencies all over the world. In almost all countries, it is stated that the naming of settlements is related to the status and location of the settlement, a famous person who lived and ruled in the area, common occupational names in the area, a lake, a river, a mountain or a monument in the geography. (Aksan, 2009, Volume III, p. 107) Doğan Aksan divides naming tendencies into two main branches.

- 1) Specifying the characteristics of the place and its surroundings:

- a) Giving names related to the structure and location of the place
 - b) Giving names indicating the color characteristics of the place and its surroundings
 - c) Giving names that determine the status and position of a place in relation to another place
 - d) Giving names that identify the vegetation and products of the place and its surroundings
 - e) Giving names that identify the animals of the place and its surroundings
 - f) Giving names for the structures in the environment
 - g) Giving names that identify the rivers in the environment
- 2) The tendency to name settlements after a person or individual:
- a) Giving a settlement the name or reputation of a person related to that settlement
 - b) Religious naming
 - c) Giving names related to professions (Aksan, 2009, Vol. III, pp. 107-108)

It is seen that most of the toponyms mentioned above are the names of prominent administrators and people popular in the region and their names, as well as the names of professions in the form of a phrase with the adjective head.

We should also mention the port area in the capital and the Casbah (Kasaba) in the immediate vicinity. Because there are quite dense Turkish artifacts in this region. We can even say that this settlement area is a Turkish settlement area. During their rule, Turks carried their own cultural institutions from Anatolia to Algeria, which shaped their lives. Just as they spent time and had fun in Manisa, Balıkesir or İzmir, they did the same in these lands. Especially in the region called Kasaba (Casbah), where the Ottoman Turks settled densely in the capital Algeria, the houses, baths and inns were just like in Anatolia. Even today, when one visits the Kasaba (Casbah) region, it is quite natural to feel like one is in Tire district of Izmir on the streets adorned with houses where traces of Anatolian Turkish Culture can be easily seen. The reason that brings Izmir and Algeria, which are geographically quite far from each other, so close to each other is Turkish Culture. (Gedik, 2014, p. 10)

In conclusion, the toponyms mentioned here reveal that the traces of the Turk and Turkish can still be seen in the capital of Algeria. This is related to the use of toponyms and especially to the perpetuation of the historical position of the people who take the form of toponyms. It can be argued that such a preference is linked to the current identity politics of the Algerian country. These traces have become an integral part of Algerian identity, showing that Turkish culture is still accepted despite the passage of hundreds of years. The fact that toponyms were given by "political" administrations and that they are maintained through the current administrations also points to the continuity of a certain identity construction process.

